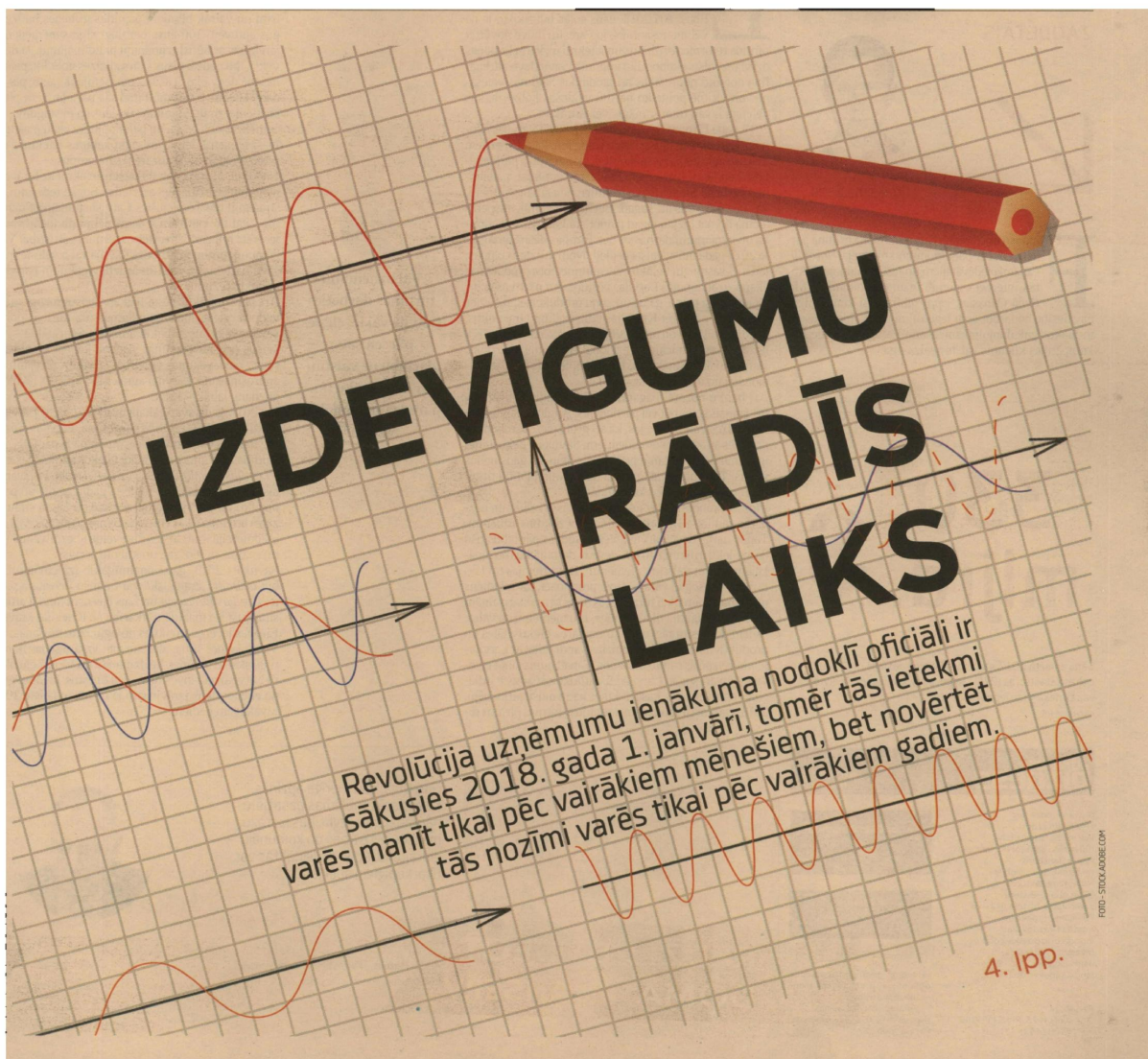

Būtībā Latvijā ir ieviests tieši tāds pats uzņēmuma ienākuma nodokļa (UIN) risinājums, kāds tas Igaunijā ir darbojies jau kopš šī gadsimta sākuma. Proti, jauns uzņēmumu ienākuma nodokļa regulējums paredz lielāku (20%) šī nodokļa likmi salīdzinājumā ar bijušo 15%, turklāt dividendēs nesadalīto peļņu ar uzņēmumu ienākuma nodokli neapliks. Jāņem vērā gan kāda detaļa - šī nodokļa likme, turklāt pēc formulas summa/0,8 x 20% jāmaksā par tiem tēriņiem, kuri pielīdzināti dividendžu sadalei - par tēriņiem, kas nav saistīti ar saimniecisko darbību. Šī aprēķina formula arī ir radījusi apreķinu, ka, piemēram, uzņēmums samaksā 100 eiro par pakalpojumu, kurš tiek uzskatīts par nesaistītu ar saimniecisko darbību, tad, piemērojot minēto formulu (100 eiro/0,8x20%), iegūstam, ka nodoklis jāsamaksā 25 eiro - tāpat UIN likme jau tiek lēsta 25%, kāda tā bija līdz 2002. gadam. To, kā šī sistēma darbosies praksē, rādīs laiks, kurā tad arī tiks pārbaudīts, vai patiešām šī nodokļa likme būs 25% šādos gadījumos. Jāņem vērā, ka par tiem uzņēmumu tēriņiem, kuri tiks pielīdzināti peļņas sadalei, UIN noteiktajā apmērā būs jāsamaksā jau nākamajā mēnesī pēc šo izmaksu rašanās.

Bez atlaidēm

Vienlaikus UIN sistēmā vairākas būtiskas investīcijas stimulējošas normas turpmāk vairs nav paredzētas, piemēram, pāstrinātā pamatlīdzekļu norakstīšanas kārtība, atvieglojums, iegādājoties jaunas ražošanas iekārtas (reizīnot ar koeficientu 1,5), atvieglojums pētniecības un zinātnes izmaksām (tiek piemērots koeficients 3) un arī iespēja uz nākamo gadu peļņas rēķina pārnest iepriekšējo gadu zaudējumus.

Nav arī atlaides lielo (10 milj. eiro un vairāk) investīciju projektu veicējiem, kur projektus apstiprina valdība. UIN sistēma nemainās tikai brīvostās un speciālajās ekonomiskajās zonās strādājošajiem uzņēmumiem.

Cita kārtība

Lai arī vairs nav paredzēti UIN avansa maksājumi, tomēr ir noteikts pārejas periods, un šie maksājumi vēl jāveic par laiku no šā gada 1. janvāra līdz 30 jūnijam. Reprezentatīvo izmaksu apmērs, kas netiek aplūkots ar UIN, ir noteikts 5% no uzņēmuma veikto valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu apmēra.

Pārmaiņas skars arī UIN atlaidi ziedotājiem. Proti, uzņēmums par pārskata gada laikā veiktajiem ziedojumiem varēs piemērot UIN atvieglojumu vienā no trim veidiem: ne vairāk kā 5% apmērā no iepriekšējā pārskata gada peļņas pēc aprēķinātajiem nodokļiem; ne vairāk kā 2% no iepriekšējā pārskata gada kopējās darba ņēmēju aprēķinātās bruto darba samaksas, no kuras samaksāti valsts sociālās apdrošināšanas maksājumi; samazināt UIN summu, kura aprēķināta par dividendēm. Šajā gadījumā atvieglojuma summa ir 75% no ziedotās summas, bet ne vairāk kā 20% no nodokļa summas, kura aprēķināta par dividendēm.

Redz ieguvumus

«Nenoliedzami, ka lielajiem uzņēmumiem, kuri izmantoja UIN atvieglojumus, jaunā kārtība nav izdevīgāka, tomēr, saprotot pašreizējo situāciju, tie kopējo ieguvumu vārdā piekrita šim pārmaiņam,» stāsta LDDK ģenerāldirektore Līga Menģelšone. Viņa atzīst, ka daudzi lielle uzņēmumi ir izrēķinājuši, ka jaunā kārtība ietekmēs to finanšu situāciju, un reakcija bija piesardzīgi pozitīva. Protams, kāda uzņēmuma īpašniece pēc aprēķiniem sacījusi, ka jaunā sistēma būšot dārgāka, taču, tā kā kompānijas darbiniekiem, klientiem un kopumā Latvijai būs labāk, tad viņa atbalstījusi jauninājumu. «Jaunā UIN sistēma nenoliedzami radīs daudzus jautājumus grāmatvežiem, taču pie šiem neskaudrajiem jautājumiem kopīgi strādājam ar Finanšu ministriju,» uzsver L. Menģelšone. Viņasprāt, ir jāizstrādā šīs problēmas, kas attiecas uz piemērošanu, un tad arī labie rezultāti viedējā biznesa sektorā nepazudīs.

LTRK padomes locekle, nodokļu eksperte Elīna Rītiņa norāda, ka būtiskākais jautājums ir konkurētspējas paaugstināšana, un jaunais UIN ir pozitīvs signāls tieši mazajiem un vidējiem uzņēmumiem. «Protams, viena lieta ir princips, bet otra ir piemērošana. Finanšu ministrija ir izdarījusi visu, ko vien varējusi, lai tā būtu maksimāli vienkārša, turklāt veicot skaidrošanu - ikmēneša UIN deklarācijām,» tā E. Rītiņa. Viņa atzīst, ka lielajiem uzņēmumiem, kuri izmantoja iepriekšējo UIN režīma iespējas, protams, jaunais regulējums un lielāka likme rada lielākus šī nodokļa maksājumus, taču tas neattiecas uz mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, kuri vairumā gadījumu nevarēja un arī neizmantoja UIN do-

NODOKĻU REFORMA

Sākas reinvestētās peļņas neaplikšanas ēra

Revolūcija uzņēmumu ienākuma nodoklī oficiāli ir sākusies 2018. gada 1.janvārī, tomēr tās ietekmi varēs manīt tikai pēc vairākiem mēnešiem, bet novērtēt tās nozīmi varēs tikai pēc vairākiem gadiem

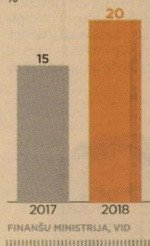
Lielajiem uzņēmumiem, kuri izmantoja iepriekšējo UIN režīma iespējas, protams, jaunais regulējums un lielāka likme rada lielākus šī nodokļa maksājumus, taču tas neattiecas uz mazajiem un vidējiem uzņēmumiem,

ELĪNA RĪTIŅA, LTRK PADOMES LOCEKLE, NODOKĻU EKSPERTE

FOTO: STARS-SALIA, DIENAS BIZNES

Uzņēmumu ienākuma nodokļa likme %

FINANŠU MINISTRIJA, VID

tās iespējas. «Fokusa bija pašmāju uzņēmumu konkurētspējas paaugstināšana un izaugsmes pārrīnāšana, un šie mērķi ar jauno UIN tiek sasniegti,» tā E. Rītiņa. Finanšu ministrijas valsts sekretāra vietnieks Ilmārs Šņucins atzīst, ka UIN reforma ir viens no kompleksiem vispārējās nodokļu reformas pasākumiem. «Ja nodokļu reforma nesasniedz izvirzītos mērķus, tad tā tiks koriģēta, kaut arī mērķi bez uzņēmumu īpašnieku un vadības atbalsta nevarēs īstēties,» uzsvēra I. Šņucins.

Neredz problēmas

«Ja, sākot savu biznesu, būtu bijis šāds UIN režīms, tad es būtu bijusi ļoti apmierināta, jo, maksājot UIN, arī tad, ja naudu neizņem, tika samazināta summa, kuru varēja ieguldīt uzņēmuma izaugsmei,» vērtē Latvijas Republikas Grāmatvežu asociācijas valdes locekle Lilita Bērziņa. Viņa arī uzskata, ka piedāvātā kārtība ir loģiska un vienkārša piemērošanā. «UIN deklarācija ik mēnesi dod iespēju neko «neizmirst», jo visi notikumi (tēriņi) par iepriekšējo mēnesi ir atmiņā atšķirībā no līdzšinējā, kad to rakstīja pēc daudzdienu mēnešiem,» tā L. Bērziņa. Viņa gan piemēta, ka svarīga būs nianse attiecībā uz tēriņiem, kuri tiek pielīdzināti dividendžu izmaksai. «Grāmatveži kopumā uz jauno UIN skatās ļoti pozitīvi,» tā L. Bērziņa.

«Apkalpojot vairāk nekā 160 klientus, varu sacīt, ka ieguvumi būs tieši mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, jo, nemaksājot UIN avansus, uzlabosies naudas plūsma, tāpat pozitīvi vērtējams divu gadu pārejas termiņš, lai

tie uzņēmumi, kuri ir samaksājuši UIN, bet dividendes nav izmaksātas, to izdarītu,» vērtē grāmatvedības uzņēmuma SIA *Kamelota* valdes locekle Sigita Keiša. Viņa riskus redz gadījumos, kad klients pēc ilgāka laika atnes kādu darījumu dokumentus un izrādās, ka tas bijis pielīdzināms dividendžu izmaksai un par to bija ne tikai jāiesniedz UIN deklarācija, bet arī jāsamaksā nodoklis. ZAB *Sorainen* partneris Jānis Tukačs norāda uz pastiprinātu ārzemnieku interesi kļūt par Latvijas nodokļu rezidentiem.

«Tas saistīts ar to, ka uzņēmums samaksā UIN (ne tikai Latvijā, bet jebkurā citā ES dalībvalstī), un fiziskā persona, saņemot dividendes, ienākuma nodokli vairs nemaksā,» uzsvēra J. Tukačs. Viņš norāda, ka nodokļu reforma ir pievērsusi ārvalstu investoru uzmanību Latvijai. Vienlaikus viņš vērsa uzmanību uz faktu, ka jautājums būs saistīts ar piemērošanu, proti, par saimnieciskās darbības tēriņiem un transfertcenām.

Laiks rādīs

Uzņēmēja domas par šiem jauninājumiem dalās - vieni to uzskata par sapņu piepildījumu, jo jaunā kārtība ļauj nemaksāt UIN par nopelnīto ieguldīšanu attīstībā, citi jauno kārtību kritizē, jo tā palielina šī nodokļa apmēru. Faktiski reinvestētās peļņas neaplikšana ar nodokli, pēc kaimiņu - Igaunijas - pieredzes, ir bijis labs stimuls tieši vietējā kapitāla uzņēmumu izaugsmei. Vai Latvija atkārtos šo pieredzi, rādīs laiks.

Māris Ķirsons